

CONCEPT-VERSIE
t.b.v. bestuurlijk overleg
20 april 2023

Innovatiedistrict Delft

Uitvoeringsplan 2023-2024

Hier bedenken en maken we een betere toekomst
April 2023

Colofon

Partners Innovatiedistrict Delft (IDD)

- Bedrijvenkring Schieoevers
- TU Delft
- Gemeente Delft
- Provincie Zuid-Holland
- Metropoolregio Rotterdam-Den Haag

Auteur

Strategy Unit B.V.

20 april 2023

Inhoudsopgave

Management samenvatting	3
1. Innovatiedistrict Delft brenger van oplossingen en aanjager van inclusieve en duurzame economische groei	4
2. Het Innovatiedistrict Delft brengt alles samen	11
3. Project portfolio benadering en integrale aanpak	15
4. Organisatorische samenhang en realiseren een daadkrachtige uitvoering	27

Management samenvatting

Het Uitvoeringsplan 2023-2024 van Innovatiedistrict Delft op één pagina verteld

Dit Uitvoeringsplan 2023-2024 behoort bij de Samenwerkingsovereenkomst Innovatiedistrict Delft. Als 5 partijen hebben we hierin een langdurig partnerschap afgesproken om de ontwikkeling van Delft Zuidoost als Innovatiedistrict Delft te bevorderen en versnellen. We ontwikkelen Innovatiedistrict Delft door tot plek waar onderzoekers, studenten en ondernemers elkaar ontmoeten en samen innoveren, omwille van het stimuleren van een toekomstbestendige economie en het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. Om dat te bereiken werken we gezamenlijk aan een integrale aanpak waarbij we campus, woongebied en industriegebied in samenhang ontwikkelen. Het uitvoeringsplan samengevat:

1. Innovatiedistrict Delft biedt oplossingen voor inclusieve en duurzame economische groei van de stad, voor de regio en voor Nederland

Behoefte: waar spelen we op in?

Delft: stad van kennis & creativiteit en bron van impactvolle innovaties

Partijen willen samenwerking om de potentie voor Delft, de regio en Nederland beter te benutten

DELFTSE ECOSYSTEEM IS HEFBOOM VAN INNOVATIE

Hier worden innovaties ontwikkeld die ertoe doen, nu én in de toekomst. Delftse technologie is onderscheidend, internationaal. Delftse denkers en doeners helpen om antwoorden te vinden op wereldwijde uitdagingen als klimaatverandering, vergrijzing en de energietransitie. De beste ideeën worden hier geboren en getoetst, om vervolgens hun weg te vinden over de hele wereld.

Delft is een krachtige motor voor groei en innovatie. Delft is het startpunt voor de ontwikkeling van technologie die wordt geadopteerd door grotere groepen bedrijven en instellingen in Nederland en daarbuiten. Het Delftse ecosysteem - met de TU Delft en de Biotech Campus als aanjagers - is van internationale betekenis én essentieel voor de economische en maatschappelijke ontwikkeling van Zuid-Holland en Nederland. Delftse innovaties maken dat sectoren en ondernemers beter zijn toegerust voor de toekomst.

Delft is **kraamkamer voor ontwikkeling van kennis, technologie en startups.** Startups zien het licht in Delft, en worden groot en toonaangevend als scale-up in Den Haag, Rotterdam en Amsterdam.

PARTIJEN WERKEN SAMEN OM POTENTIEEL TE BENUTTEN

De samenleving staat voor grote uitdagingen op het gebied van wonen, werken en leven. Dit is ook zichtbaar in Delft, er is een toenemende kansengelijkheid en een groot onbenut arbeidspotentieel. Versnelde toepassing van technologische innovaties biedt oplossingen voor de grote maatschappelijke vraagstukken en zijn tegelijk aanjager voor inclusieve en duurzame economische groei.

Als Bedrijvenkring Schieoevers, Technische Universiteit Delft, gemeente Delft, Metropoolregio Rotterdam Den Haag en provincie Zuid-Holland zien we de enorme potentie en **slaan we de handen ineen om het Delftse ecosysteem beter te laten renderen voor Delft, de regio en de rest van Nederland.**

Onze samenwerking is gericht op het vergroten van slagkracht en het versnellen en versterken van bestaande initiatieven. We houden hierbij voortdurend aansluiting met lopende trajecten, zoals Groeiagenda Zuid-Holland, Woon-werkakkoord en convenantafspraken tussen Gemeente Delft, TU Delft en Bedrijvenkring Schieoevers.

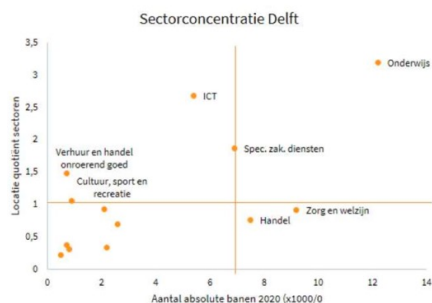
Delft is sterk in innovatie maar kent grote maatschappelijke uitdagingen

Facts & figures: Innovatie-ecosysteem benutten voor inclusieve en duurzame ontwikkeling van de stad

ECONOMIE: DELFT INNOVATIESTAD BIJ UITSTEK

Van alle Nederlandse steden met een universiteit rankt Delft het hoogste op de karakteristieken van een kennisstad. Op kennis en netwerken scoort Delft als beste van NL. Door dit fundament is Delft bron van ondernemerschap en innovatie. Delft is nationaal kampioen in het voortbrengen van startups.

DNA: Onderwijs & ICT sectoren

Bron: Birch, 2021

Delft is de beste plek voor ondernemerschap

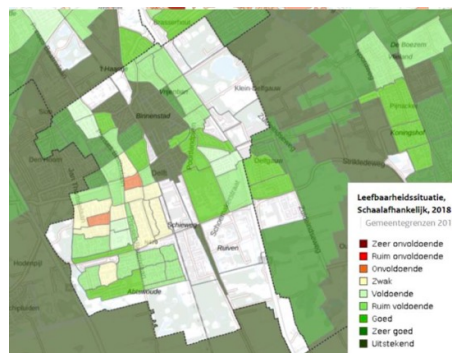
Cultuur	1,06
Vraag	1,12
Talent	1,11
Diensten	0,99
Instituten	0,98
Infrastructuur	1,24
Financiering	0,93
Leiderschap	4,98
Netwerken	5,00
Kennis	2,52
Totale Score	19,93

Bron: Birch, 2021

BREDE WELVAART: DELFT STAAT VOOR UITDAGINGEN

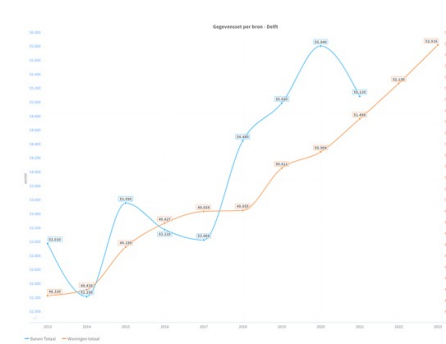
Lang niet iedereen profiteert; brede welvaart staat voor 1 op de 5 Delftenaren zwaar onder druk. Er is een groot onbenut arbeidspotentieel en tegelijk forse personeelstekorten. Er ligt een grote regionale opgave voor (om)scholing van personeel, het begeleiden van werknemers van werk naar werk en het aantrekken en behouden van internationaal talent.

Jonge hoogopgeleide bevolking én grote sociale uitdagingen

Bron: Decisio, 2022

Grote talentopgave banengroei overvleugeld woningtoename

Bron: Waarstaatjegemeente, 2023

Conclusie: Inwoners van Delft kunnen meer profijt halen uit het succesvolle innovatie ecosysteem, op voorwaarde dat aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verbeterd en het woningaanbod gelijke tred houdt met de banenaanbod.

Partijen zetten gezamenlijk schouders onder Innovatiedistrict Delft...

...en bouwen daarmee voort op Toekomstperspectief Innovatiedistrict Delft 2030

In 2022 is een start gemaakt met de eerste uitwerking van Innovatiedistrict Delft, in opdracht van provincie Zuid-Holland en gemeente Delft. In het *Toekomstperspectief Innovatiedistrict Delft* is de ruimtelijke opgave in beeld gebracht. Naast aandacht voor de ruimtelijke dimensies besteden we in het Innovatiedistrict Delft - in evenwichtige balans - ook aandacht aan economische en sociale dimensies.

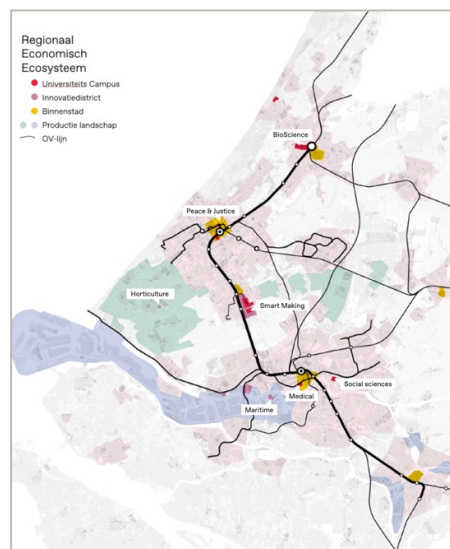
VAN DELFT ZUIDOOST INNOVATIEDISTRICT MAKEN ...

In Toekomstperspectief Delft staat het doel Delft Zuidoost (verder) te ontwikkelen als Innovatiedistrict, door verbetering van:

1. De samenhang tussen de deelgebieden
2. De verblijfskwaliteit in alle deelgebieden
3. De verbindingen met stad en regio

... WAAR REGIO EN NEDERLAND PROFIJT VAN HEBBEN

Het Toekomstperspectief voor Innovatiedistrict Delft past in een groter plaatje: vanwege haar onderscheidende profiel kan heel Zuid-Holland en Nederland profijt hebben van het Innovatiedistrict Delft

Bron en beelden: Toekomstperspectief Innovatiedistrict Delft, 2022, De Zwarte Hond

Hoe wij een innovatiedistrict zien: samenbrengen van kwaliteiten

Economische, fysieke en sociale kwaliteiten

WAT IS EEN INNOVATIEDISTRICT?

Een innovatiedistrict is een plek van stedelijke functiemenging waarin bedrijven, onderzoeksinstellingen, overheden en andere organisaties nauw samenwerken om innovatie te stimuleren en economische groei te bevorderen. Een innovatiedistrict is fysiek compact en zeer toegankelijk en biedt een mix van huisvesting en ontmoetingsplekken.

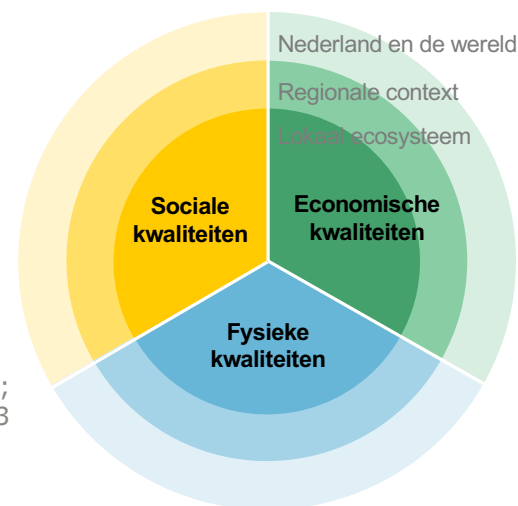
In een innovatiedistrict-samenwerking besteden partners in evenwichtige balans aandacht aan ruimtelijke, economische en sociale dimensies. Het concept innovatiedistrict wordt bijvoorbeeld in de Verenigde Staten ingezet als instrument om achtergestelde (binnen)stedelijke gebieden nieuw toekomstperspectief te bieden. Dit gaat samen met de hernieuwde interesse van Amerikaanse universiteiten om zich weer/meer in (binnen)stedelijke omgevingen te vestigen.

De uitwerking van een innovatiedistrict in de Nederlandse context roept op om de aanwezige sociale, economische en materiële (of ruimtelijk-fysieke) kwaliteiten in een gebied op een evenwichtige manier bij elkaar te brengen en te ontwikkelen.

CONCEPT STOELT OP WISSELWERKING KWALITEITEN

Een innovatiedistrict stoelt op drie kwaliteiten, die in belangrijke mate wisselwerking hebben met regionale en (inter)nationale dynamiek.

- 1. Economische kwaliteit:** Aanwezige bedrijven en instituties die een innovatie-ecosysteem aanjagen, cultiveren of ondersteunen. De bewonersmix.
- 2. Fysieke kwaliteit:** Fysieke (openbare) ruimtes, inrichting en infrastructuur ontwikkeld en georganiseerd om nieuwe en sterkere vormen van connectiviteit, samenwerking en innovatie te stimuleren.
- 3. Sociale kwaliteit:** Relaties tussen actoren zoals tussen individuen, bedrijven en instituties met de potentie om ideegeneratie en -ontwikkeling aan te jagen.

Bron: Brookings, 2014; GIID, 2019; bewerking Strategy Unit, 2023

We houden rekening met in- en externe krachten en ontwikkelingen

SWOT-analyse van sterktes, zwaktes, kansen & bedreigingen geeft aanleiding om in te zetten op samenhang

Als partners hebben we ons uitgesproken over de belangrijkste sterktes, zwaktes kansen en bedreigingen voor ontwikkeling van het Innovatiedistrict Delft. Door hier bewust met elkaar over te communiceren spreken we ons eerlijk uit over wat we willen behouden en wat we moeten verbeteren. We houden open vizier op de ontwikkelingen die zich voordoen, zowel als die een positieve als een negatieve uitwerking kunnen hebben op ontwikkeling van het Innovatiedistrict Delft.

SWOT-analyse geeft inkleuring van onze samenwerkingsstrategie

Op basis van deze analyse kiezen we onze strategie voor het Innovatiedistrict Delft

Als we de meest prominente sterkte, zwakte, kans en bedreiging tegen elkaar afzetten krijgen we vier opties voor ontwikkeling van het Innovatiedistrict Delft: een offensieve groeistrategie, twee uitwijkstrategieën en een defensieve strategie. Omdat de groeistrategie onze ambitie weerspiegelt zetten we hier als samenwerkende partijen onze schouders onder.

	Sterkte: Het Innovatiedistrict Delft beschikt over de belangrijkste ingrediënten om een bloeiend ecosysteem voor innovatie te creëren	Zwakte: Een gebrek aan een duidelijke visie, zwakke economische relaties en onvoldoende aansluiting op de arbeidsmarkt
Kans: enorme behoefte aan vernieuwende oplossingen	Groeistrategie Sterke kanten gebruiken om kansen te benutten Met het Innovatiedistrict Delft investeren we doelgericht in het bij elkaar brengen van kennis, maakindustrie en gebruikers om op een (inter)nationaal onderscheidende manier impactvolle maatschappelijke innovaties te versnellen en duurzame en inclusieve groei te realiseren.	Uitwijkstrategie Kansen aanwenden en zwakke punten ontkennen Innovatiedistrict Delft ontwikkelt zich als proeftuin voor maatschappelijke innovaties, waarbij het zich met name focust op fysiek-ruimtelijke (en niet de economische of sociale) aspecten van uitdagingen in de samenleving.
Bedreiging: stad die tegen haar grenzen aanloopt	Uitwijkstrategie Sterke kanten gebruiken en bedreigingen omzeilen Innovatiedistrict Delft krijgt kracht als platform waarbinnen kennis, bedrijfsleven en overheden functioneel verbindingen met elkaar aangaan, om in allianties beter gebruik te maken van bestaande innovatie- en ontwikkelbudgetten.	Defensieve strategie Zwakheden reduceren en bedreigingen vermijden Ontwikkeling van het Innovatiedistrict is afhankelijk van terloopse bijdragen van individuele projecten van partijen aan de collectieve ambities en uitgangspunten.

2. Innovatiedistrict Delft brengt economische, fysieke en sociale kwaliteiten integraal samen

Belofte: onze samenwerkingsambitie en leidende doelen

Ambitie: samenbrengen economische, fysieke en sociale kwaliteiten

Hier bedenken en maken we een betere toekomst

- We willen het Innovatiedistrict Delft verder ontwikkelen als een aantrekkelijke en toekomstbestendige omgeving, waar het fijn is om te wonen, leren, werken en ondernemen. Hiervoor werken we samen aan een integrale aanpak, waarbij we campusgebied, woongebied en industriegebied in samenhang ontwikkelen.
- Het Innovatiedistrict Delft sluit aan bij de strategische belangen van bedrijven, de kenniswereld en overheden bij het bevorderen van het ecosysteem voor innovatie en ondernemerschap en het realiseren van een goed en onderscheidend (regionaal) vestigingsklimaat. Dit heeft niet alleen voordelen voor Delft en de regio, maar ook voor Nederland als geheel.
- Door onderstaande formule van samenwerken integraal toe te passen op het Innovatiedistrict Delft, streven we naar een evenwichtige ontwikkeling van de economie, de fysieke omgeving en de sociale kwaliteit van het gebied. Hierbij kijken we naar de inzet, combinatie en doorontwikkeling van 'kwaliteiten' op deze vlakken.

We vinden houvast in drie leidende doelen

Onze doelen; samenleving van de toekomst, impactvolle innovaties en nieuw niveau van functiemenging

Leidende doelen geven richting en bundelen energie van betrokken partijen. Ze benoemen inspirerende maar realistische wensbeelden waar we met strategie en projecten aan willen bijdragen. We formuleren drie leidende doelen voor Innovatiedistrict Delft:

Samenleving van de toekomst

Innovatiedistrict Delft weerspiegelt de samenleving van de toekomst, waar op harmonieuze wijze ontmoetingen plaatsvinden tussen mensen van alle ervaringsniveaus, leeftijden en herkomsten. Van mensen die wonen en werken in het gebied en de aangrenzende stadswijken tot inwoners en bezoekers uit de rest van Delft, Zuid-Holland en Nederland. De fysieke en digitale ontmoetingsplaatsen en aantrekkelijke collectieve voorzieningen in het gebied nodigen uit buiten de eigen groep of cultuur op zoek te gaan naar verbinding met anderen. Het innovatiedistrict draagt bij brede welvaart van stad en regio.

Impactvolle innovaties toepassen

Innovatiedistrict Delft levert impactvolle innovaties. De unieke technologische onderwijsketen van VMBO, MBO, HBO en WO, de kennisintensieve bedrijven en de innovatieve maakindustrie in het gebied zijn een formule voor technologische oplossingen voor een betere wereld. We zijn een opleidingscentrum voor ambitieus technisch talent op alle niveaus. Alles wat hier bedacht en uitgevonden wordt is gericht op het versnellen van maatschappelijke transities en krijgt verdere toepassing door bedrijven. Hiermee creëren we banen op alle niveaus. We zijn een opleidingscentrum voor technisch talent en zorgen dat kennis en vaardigheden aansluiten bij de arbeidsmarkt. Innovaties worden zichtbaar toegepast in het innovatiedistrict en in de rest van Delft; eindgebruikers worden betrokken bij innovaties.

Nieuw niveau van functiemenging

Innovatiedistrict Delft zet een nieuwe kwaliteitsstandaard wat betreft functiegebruik, omgevingskwaliteit en (digitale) bereikbaarheid. Van groene openbare ruimte met de blauwe kwaliteiten langs de Schieoevers tot circulair materiaalgebruik en duurzame energie en waterhuishouding. En van esthetisch interessante woonconcepten tot onderscheidende clusterplekken voor (maak)bedrijven. In het innovatiedistrict wil je zijn en komen; wonen, werken en verblijven. Als aan de TU Delft opgeleide ingenieur en als inwoner van Delft. Dit maakt het gebied tot een fijn en voor iedereen toegankelijk woon-, werk- en verblijfsgebied.

Samenwerking met beoogde impact

Innovaties van Innovatiedistrict Delft vinden hun weg naar gebruikers en creëren economische groei en banen

Alle ingrediënten voor een succesvol Innovatiedistrict Delft zijn aanwezig. Daarnaast lopen er diverse projecten en initiatieven die passen binnen deze ambitie. Samenwerken onder de vlag van Innovatiedistrict Delft zorgt voor een gedeelde ambitie met een gezamenlijke aanpak, resulterend in meer daadkracht en snelheid vanuit een integrale benadering (economisch, fysiek en sociaal).

3. Bevorderen en versnellen van ontwikkeling van Innovatiedistrict Delft: onze project portfolio benadering en integrale aanpak

Bewijs: hoe wij samenwerking laten renderen en van Innovatiedistrict Delft een succes maken

Instrument voor integrale ontwikkeling van het Innovatiedistrict Delft

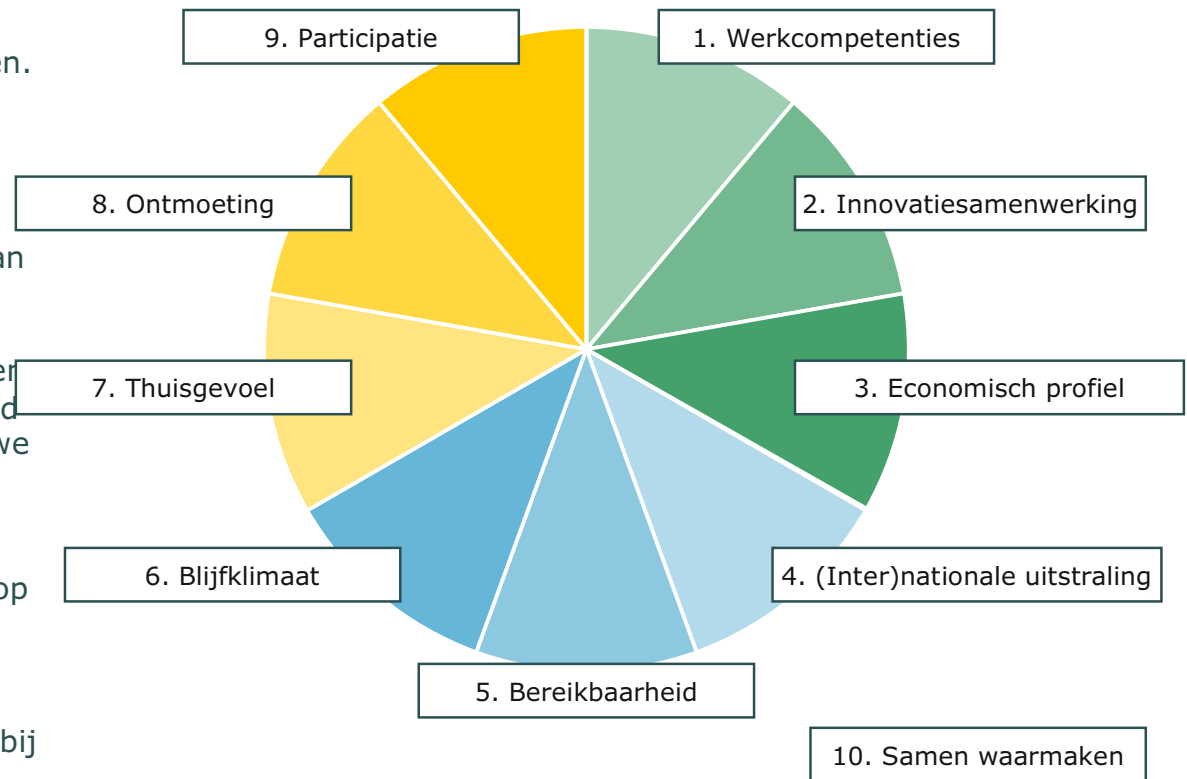
We gebruiken een stuurwiel met 10 ontwerpprincipes om doelgerichtheid en samenhang te bevorderen

Als samenwerkingspartners hebben we nagedacht over hoe we vanuit de gepresenteerde leidende doelen kunnen toewerken naar concrete realisatie. Dit heeft geleid tot **10 ontwerpprincipes voor het Innovatiedistrict Delft** die bij uitvoering van projecten en activiteiten in het oog worden gehouden. Dit noemen we het 'stuurwiel voor Innovatiedistrict Delft'.

Concreet gebruiken we het stuurwiel om:

- **Inspanningen te richten:** voor het definiëren van projecten op thema's die voor realisatie van het Innovatiedistrict Delft het meest van belang zijn.
- **Integraliteit te bevorderen:** als bijvoorbeeld een interventie wordt overwogen om de bereikbaarheid van Innovatiedistrict Delft te verbeteren, nemen we bij het operationaliseren van het project zo goed mogelijk de waarden uit andere delen van het stuurwiel mee, zoals het vergroten van het aantal ontmoetingen en de effecten van bereikbaarheid op toegang tot talent (werkcompetenties).

De 10 ontwerpprincipes worden in de komende tijd verder geoperationaliseerd. De uitdaging is om daarbij scherp te benoemen wat de voor de Delftse context specifieke uitwerking is van deze punten.

De opgaven waar we het komende jaar aan werken

We versnellen lopende initiatieven van partners en pakken impactvolle nieuwe projecten op

- We bundelen de krachten van de betrokken samenwerkingspartners in de ontwikkeling van Innovatiedistrict Delft door het gezamenlijk versnellen van lopende projecten en het oppakken van nieuwe projecten.
- Uitvoering van acties beperkt zich niet tot de vijf partijen. We doen een nadrukkelijke handreiking aan andere stakeholders en betrokkenen om in gezamenlijkheid projectinitiatieven voortvarend inhoudelijk vorm en vaart te geven.
- Vijf opgavelijnen bieden houvast voor het portfolio van projecten waar we als eerste gezamenlijk aan gaan werken:

Opgaven:

1. Schaarse ruimte beter benutten

Projectportfolio 2023-2024:

- Delft MAAKT Ruimte
- Pionieren met woningbouw in de bedrijventone van Innovatiedistrict

2. Talentontwikkeling & innovatie

- De toekomst van werk vormgeven (FRAIM)
- Leeromgevingen voor de innovatieve maakindustrie

3. Verduurzaming & energietransitie

- Innovatiedistrict Delft gaat energie optimaal gebruiken (smart grid)
- Innovatiedistrict Delft genereert en deelt duurzame warmte (geothermie)
- Delft realiseert het eerste circulaire innovatiedistrict van NL

4. Verbindingen & mobiliteit

- Metropolitane fietsroute Delft-Rotterdam
- Samenwerken aan het Kruithuisweg-gebied als aantrekkelijke verbindingzone
- Innovatiedistrict duurzaam ontsloten, mede door te onderzoeken extra oost-west verbindingen

Ondersteunende taken
(randvoorwaarden)

- Uitwerken en vastleggen van een onderscheidend economisch profiel
- Organiseren van proactieve branding en marketing
- Opzetten van energiek community management

Innovatiedistrict Delft omarmt lopende projecten...

...zodat we door samenwerking in een breed partnerschap versnellen waar we al mee bezig zijn

De toekomst van werk vormgeven

Het groeiende tekort aan werknemers in essentiële fysieke beroepen is een grote maatschappelijke uitdaging. Technologische innovatie kan hierbij een cruciale rol spelen, niet om medewerkers te vervangen, maar om hen te ondersteunen en het werk leuker en productiever te maken. FRAIM brengt innovatie, onderzoek, onderwijs en spin-out activiteiten samen binnen een unieke infrastructuur om de groei van robotactiviteit in Nederland te bevorderen. Dit verbetert de werkkwaliteit en productiviteit van fysiek werk, draagt bij aan duurzame economische groei en ondersteunt belangrijke transitie.

FRAIM bouwt voort op de ervaring van RoboHouse op de TU Delft Campus en omvat 4 programmalijnen: Innovatie, Spin-out, Onderzoek en Onderwijs. Hierbij zijn tevens diverse bedrijven en organisaties uit het Innovatiedistrict Delft betrokken.

Delft MAAKT Ruimte

Delft kampt met een groot tekort aan maakruimte voor bedrijven in groei. Hierdoor vestigt momenteel zo'n 60% van de doorgroeende bedrijven zich buiten de stad. Om op alle niveaus extra banen te kunnen creëren, is het van belang dat meer doorgroeende bedrijven voor de stad blijven behouden. Hiervoor is het essentieel dat er voldoende maakruimte beschikbaar komt en er betere afstemming plaatsvindt tussen vraag en aanbod.

Het initiatief Delft MAAKT Ruimte brengt vragers en aanbieders met elkaar in contact via halfjaarlijkse evenementen, waarbij vastgoedeigenaren, projectontwikkelaars, startups en scale-ups samenkomen en hun wensen en behoeften delen. Hierdoor ontstaat ook een waardevol netwerk voor de bedrijven. Dit initiatief is een samenwerking tussen BKS, Gemeente Delft en TU Delft Campus, en na twee jaar reeds een succes met verschillende bedrijven die via Delft MAAKT Ruimte een nieuwe plek hebben gevonden.

De samenwerkingspartners streven naar tastbare resultaten...

...waarmee Innovatiedistrict Delft betekenis krijgt voor bedrijven en werknemers, inwoners en gebruikers

Metropolitane fietsroute van Delft naar Rotterdam

Vanaf 2023 werken de gemeenten Delft, Pijnacker-Nootdorp, Lansingerland en Rotterdam aan het verbeteren van een 20 kilometer lange fietsroute die de stations Delft en Rotterdam Alexander verbindt. De route passeert onder andere de TU Delft Campus, Rotterdam Airport en het Lage Bergse Bos. Door brede fietspaden met groen en beleving aan te leggen en de fiets voorrang te geven waar mogelijk, wordt de route veiliger en comfortabeler. Er worden nieuwe bruggen gepland over de Schie en de Rotte en bij Delft/Pijnacker-Nootdorp komt een nieuw fiets/ecoduct zodat fietsers veilig de A13 kunnen oversteken. Het project moet in 2026 gereed zijn.

Bron en afbeelding: <https://www.mrdh.nl/metropolitane-fietsroute-delft-rotterdam-alexander>

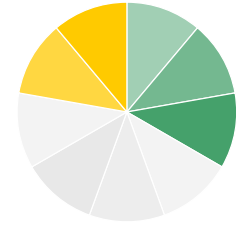

Pionieren met woningbouw in bedrijvenzone

Het Kabeldistrict en de Nieuwe Haven aan de Delftse Schie zijn twee veelbelovende locaties voor gemengde werk-woonwijken, dicht bij het kenniscluster van TU Delft en de historische binnenstad. Beide met veel potentie om sfeervolle nieuwe buurten te worden, dichtbij bestaan én nieuwe bedrijven. Het recent vastgestelde bestemmingsplan, waarin per bedrijf de milieuruimte is vastgelegd, is een unicum en preludeert op de Omgevingswet. Het plan heeft ambitieuze doelen, zoals het toevoegen van woningen, bedrijfsruimte en ruimte voor voorzieningen. Het bestemmingsplan is een belangrijke stap in de realisatie van de MAAKstad aan de Schie en ligt nu ter beoordeling bij de Raad van State. Partners in het Innovatiedistrict Delft kunnen bijdragen aan het versnellen van de gestelde ambities.

Bron en foto: <https://kabeldistrict.nl/plan/>

Leeromgevingen voor de innovatieve maakindustrie

Projecten in startportfolio Innovatiedistrict Delft

Het sterke technologische onderwijscluster op alle niveaus is een uniek onderdeel van Delft. De stad is een kweekvijver van talent, van denkers en doeners, die samenwerken aan de grote transitie. Er is een grote behoefte aan technisch geschoold personeel met in het bijzonder MBO-krachten. We willen de technologische onderwijsketen van VMBO, MBO, HBO en Universiteit beter op elkaar aan laten sluiten en de afstand tussen de innovatieve maakindustrie en het onderwijs overbruggen.

We zetten in op het versterken van al bestaande programma's zoals I-EM Delft en Digital Operations Center om de verbinding tussen onderwijs en het bedrijfsleven op meerdere terreinen te versterken.

We onderzoeken of we kunnen bijdragen aan het verder vormgeven van het initiatief Smart Makers Delft. Dit is een nieuw onderwijsconcept waarin een betere aansluiting wordt gemaakt tussen technisch onderwijs op alle niveaus en arbeidsmarkt. Door studenten en leerlingen al vroegtijdig in contact te laten komen met het type omgeving waarin zij gaan werken krijgen ze het juiste type kennis en vaardigheden. Leerlingen en studenten werken aan 'echte' opdrachten met mensen van verschillende disciplines in een 'echte' omgeving.

Op kortere termijn zal worden gewerkt aan:

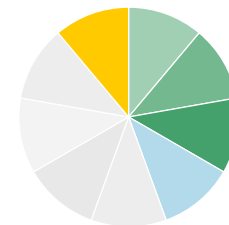
- Een gevalideerde en gedragen conceptuele uitwerking van het concept en de leeromgeving in aansluiting bij behoeften van de Delftse innovatieve maakindustrie en de mogelijkheden van de onderwijsketen.
- Verdere ontwikkeling van het initiatief Smart Makers Delft.
- Een *human capital* agenda Delft waaraan het bedrijfsleven, de onderwijsinstellingen en de overheid zich committeren.

Hierbij zoeken wij de samenwerking met: onderwijsinstellingen in de gehele keten van VMBO-MBO-HBO-WO, bedrijven gevestigd op Schieoevers en de TU Delft Campus, Gemeente Delft, MRDH.

Illustratie: Hybride leeromgeving

Innovatiedistrict Delft gaat energie optimaal gebruiken

Projecten in startportfolio Innovatiedistrict Delft

Binnen het Innovatiedistrict Delft worden diverse initiatieven ontplooid om een optimale balans tussen vraag en aanbod van energie te gaan realiseren en de betrouwbaarheid van het net te garanderen. Doel is om deze initiatieven (o.a. convenant energiemangement Schieoevers en Digital Twin elektriciteitsnet TU Delft Campus) op te schalen en een bredere werking te laten hebben voor het gebied. Innovatiedistrict Delft kan daarmee koploper en showcase zijn voor de verduurzaming van gebieden met bestaande bouw.

Doelstelling voor de langere termijn is een duurzame energievoorziening waarbij wordt gezocht naar een optimale balans tussen vraag en aanbod van energie, waarbij netcongestie wordt voorkomen en waarbij veel ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijven en organisaties blijven bestaan.

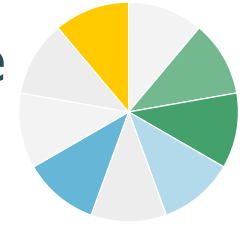
De volgende partijen uit de samenwerking gaan hiermee aan de slag: BKS, Gemeente Delft, TU Delft, MRDH en provincie Zuid-Holland. Daarnaast onderzoeken TU Delft, gemeente en BKS de mogelijkheden om bij dit project gebruik te maken van de kennisontwikkeling en netwerkrelaties van TU Delft als onderdeel van een Europese aanvraag in de call Energy Valley.

Op kortere termijn zal worden gewerkt aan:

- Verbreden van eerste stappen convenant energiemangement Schieoevers naar TU Delft Campus.
- Uitrollen van Digital Twin van TU Delft Campus over het gehele Innovatiedistrict Delft.
- Verkennen van opschalingsmogelijkheden van in The Green Village beproefde toepassingen in het Innovatiedistrict Delft.
- Oprichting van een ESCO die energie-uitwisseling tussen een aantal bedrijven en organisaties (koplopers) faciliteert.
- Verkennen van behoeften en belemmeringen om tot een volledig duurzame energievoorziening in het Innovatiedistrict Delft te komen.
- Ontwikkeling van een stappenplan om de doelstellingen voor de langere termijn te realiseren.

Innovatiedistrict Delft genereert en deelt duurzame warmte

Projecten in startportfolio Innovatiedistrict Delft

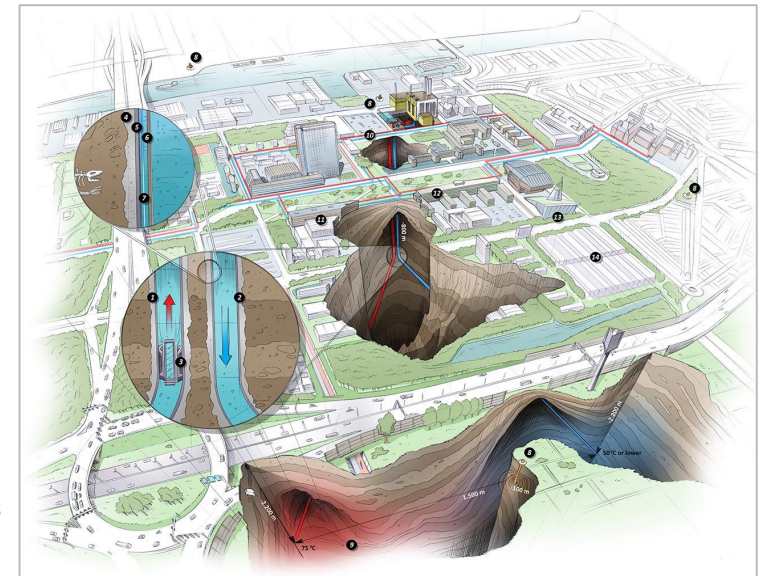
Partners in het Innovatiedistrict Delft gaan op een vernieuwende manier gebruik maken van de mogelijkheden van geothermie en mogelijk ook van restwarmte. Voor het versneld toepasbaar maken van technieken maken we gebruik van de opschalingsfaciliteiten en ervaring van The Green Village.

De doelstelling voor de langere termijn is dat naast het doen van onderzoek naar geothermie en de toepassing ervan, inwoners en ondernemers van Delft gebruik kunnen maken van de voorzieningen voor het winnen van aardwarmte (zie ook Warmteplan Delft 2021). Daarmee kunnen bedrijven voldoen aan hun duurzaamheidsdoelstellingen, wordt de relatie tussen de TU Delft Campus en de bedrijvigheid op Schieoevers versterkt en wordt ook op gebied van warmte de verbinding gemaakt met Delft West.

De volgende partijen uit de samenwerking gaan hiermee aan de slag: TU Delft, gemeente Delft, BKS en provincie Zuid-Holland. Daarbij wordt uiteraard ook afstemming gezocht de bij Geothermie Delft betrokken partijen (EBN, Shell en Equans). Op termijn zullen ook afzonderlijke bedrijven en organisaties uit het Innovatiedistrict Delft aansluiten.

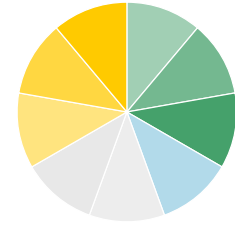
Op kortere termijn zal worden gewerkt aan:

- De realisatie van een geothermieput van 2,2 km diep (aan de Rotterdamseweg tegenover de Nieuwe Haven).
- Het koppelen van de geothermieput aan het warmtenet, waarbij o.a. een leiding onder de Schie wordt aangelegd.
- Het verwarmen van TU Delft-gebouwen met aardwarmte en het faciliteren van aansluitingen met bedrijven en organisaties op Schieoevers.
- Het verwarmen van huizen en bedrijven in Voorhof en Buitenhof (Delft West) met duurzame energie uit eigen bodem.

Schematische weergave werking
aardwarmte op TUD Campus
bron: www.geothermiedelft.nl

Delft realiseert het eerste circulaire innovatiedistrict van NL

Projecten in startportfolio Innovatiedistrict Delft

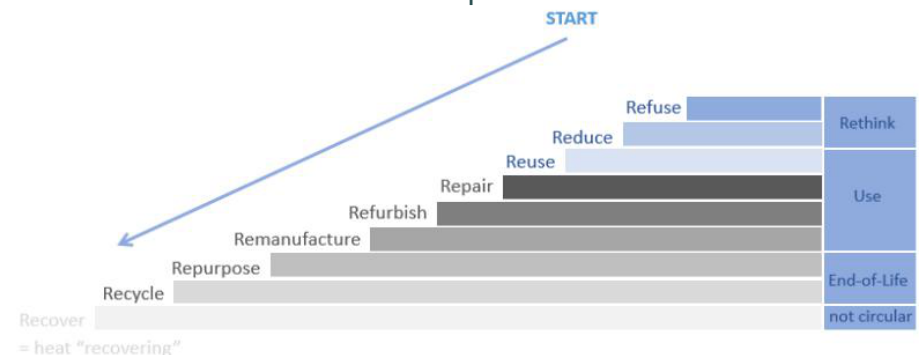
Partners van het Innovatiedistrict Delft streven ernaar om als eerste in Nederland circulair te werken, passend bij de ambities van de TU Delft Campus. Hiermee wil het district zich onderscheiden en uniek maken. Samenwerking in de hele keten en de Delftse 'Can do-mentaliteit' zijn essentieel voor deze transitie. De focus ligt op optimale toepassing van circulaire principes: refuse-rethink-reduce-reuse-repair-refurbish-remanufacture-repurpose-recycle-recover. Gekeken wordt of een materialenpaspoort- en opslag op het schaalniveau van het Innovatiedistrict Delft ingezet kan worden. Op deze wijze bereiken we voldoende schaalniveau om dit efficiënt te kunnen inzetten. Daarnaast wordt onderzocht of 'reparabiliteit' onderdeel kan zijn van de inkoop van bijvoorbeeld meubilair en computer-hardware door bedrijven en onderwijsinstellingen.

Het doel op lange termijn is een volledig circulair Innovatiedistrict Delft, zonder afval en met hergebruik van grondstoffen en producten. Om daar te komen, wordt geïnvesteerd in nieuwe kennis en toepassingen en worden de opgedane inzichten en ervaringen gedeeld voor regionale en nationale circulaire ontwikkelingen.

Hierbij zoeken wij de samenwerking met bedrijven, inwoners, gebruikers en bezoekers in het Innovatiedistrict Delft die mede de schouders willen zetten onder de uitdagingen van circulariteit.

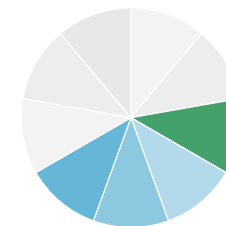
Op kortere termijn zal worden gewerkt aan:

- Het operationaliseren en toepasbaar maken van het begrip circulariteit gebruikmakend van de kennis en inzichten van kennisdragers binnen het Innovatiedistrict Delft.
- Het ontwikkelen van een routekaart voor een circulair Innovatiedistrict Delft.
- Het opschalen van bestaande initiatieven (o.a. Upcycle Campus, EPS hub Hordijk, Avalex) en circulaire nieuwbouw.
- Het verkennen en verbinden van bestaande circulaire initiatieven middels een community, met betrokkenheid van startups en de innovatieve maakindustrie.
- Het onderzoeken en opstarten van een logistieke materialenhub, waarbij kan worden aangesloten bij verricht onderzoek van de Bouwcampus.

De R-ladder geeft de mate van circulariteit aan. Strategieën hoger op de ladder, besparen meer grondstoffen. Hoe hoger een strategie op de R-Ladder staat, hoe meer circulair de strategie is.

Kruithuisweg-gebied als aantrekkelijke verbindingszone

Projecten in startportfolio Innovatiedistrict Delft

De omgeving rondom de Kruithuisweg wordt ontwikkeld tot een aantrekkelijkere zone, waarbij de weg als verbindend element tussen het Innovatiedistrict Delft, de regio en Nederland behouden blijft en indien mogelijk versterkt wordt. Op korte termijn zal geïnvesteerd worden in meer kleur, licht, bewegwijzering en groen om de fiets- en wandelroute tussen het station en de TU Delft Campus aantrekkelijker te maken. Gelijktijdig zal een ontwerpend onderzoek gestart worden naar het langetermijnperspectief van de Kruithuisweg-zone. Hierbij zal er aandacht zijn voor de rolverdeling van de diverse verkeersfuncties (auto, OV, fiets, lopen) en de ambitie om de bestaande barrièrewerking, hinder en sociale onveiligheid te verminderen. Het ontwerpend onderzoek zal tevens de potenties voor gebiedsontwikkeling in de zone rondom de Kruithuisweg verkennen, zoals wonen, werken en voorzieningen.

Doelstelling voor de langere termijn is om de Kruithuisweg-barrière te verminderen, de verschillende deelgebieden van het Innovatiedistrict Delft optimaal met elkaar te verbinden en de kwaliteiten van de weg te behouden als verbindende schakel op stedelijke schaal en voor de regionale ontsluiting. Het resultaat is een aantrekkelijker Kruithuisweg-gebied als woon-, werk-, verblijfs- en doorgangsgebied.

De volgende partijen uit de samenwerking gaan hiermee aan de slag: Provincie Zuid-Holland, Gemeente Delft, TU Delft, MRDH, BKS.

Innovatiedistrict Delft | Uitvoeringsplan 2023-2024
conceptversie t.b.v. bestuurlijk overleg 20 april 2023

Op kortere termijn zal worden gewerkt aan:

- Een aantrekkelijkere fiets- en wandelroute tussen station Delft Campus en het oostelijk deel van het innovatiedistrict. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld.
- De feitelijke start van ontwerpend onderzoek leidend tot een gedragen visie op de wijze waarop de Kruithuisweg ook richting de toekomst een robuuste (vracht)autoverbinding tussen het innovatiedistrict en de regio kan blijven zijn én ontmoetingen tussen het noordelijk en zuidelijk deel van het innovatiedistrict (beter) kan faciliteren.

*Verlichting op initiatief van
Stichting Gebiedsfonds
Delft Technology Park,
2021*

Innovatiedistrict Delft duurzaam ontsloten

Projecten in startportfolio Innovatiedistrict Delft

Een goed functionerend Innovatiedistrict Delft vereist een optimale bereikbaarheid. De komende jaren zal het Innovatiedistrict Delft sterk verdichten, met duizenden nieuwe woningen veel bedrijfsruimte en voorzieningen. Hierdoor zal de bestaande infrastructuur onder druk komen te staan. Om deze uitdaging het hoofd te bieden, is het noodzakelijk om te investeren in extra oost-west verbindingen.

Onze langere termijn doelstelling is om de bereikbaarheid van het Innovatiedistrict Delft te optimaliseren en een toenemende samenhang tussen de TU Delft Campus en het gebied Schieoevers te realiseren. Dit zal resulteren in een aantrekkelijker Innovatiedistrict Delft als woon-, werk-, verblijfs- en doorgangsgebied.

Hierbij zoeken wij als samenwerkingspartners de verbinding met omliggende gemeenten, wegbeheerders, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Op kortere termijn zal worden gewerkt aan:

- Een samenhangende visie op de externe bereikbaarheid van het Innovatiedistrict Delft waar zowel naar langzaam verkeer als naar autoverkeer wordt gekeken.
- Een maatschappelijke kosten- en batenanalyse naar de mogelijke ontsluitingsvarianten.
- Onderzoek naar een fysieke verbinding tussen Tanthof en Schieoevers-Zuid.

Illustratie: Duurzaam,
slim en veilig verbonden
voor alle modaliteiten

Impressies uit Toekomstperspectief Innovatiedistrict Delft

Inspiratie voor wat Innovatiedistrict Delft kan opleveren

In Innovatiedistrict Delft realiseren we een 'groot pluspunt': een nieuw kruispunt van een fijnmazig stedelijk weefsel, dat wonen, werk en campusgebieden moeiteloos aan elkaar hecht..

...zodat Delft Zuidoost zich kan ontwikkelen tot een aantrekkelijk innovatiedistrict. Goed verbonden met stad en regio.

In Innovatiedistrict Delft bedenken, maken en implementeren we innovaties voor een betere toekomst (foto: The Green Village; Fieldlabs voor duurzame innovatie van TU Delft)

Inwoners, bedrijven en gebruikers worden actief betrokken om een omgeving te creëren waarin innovaties echt voor de samenleving kunnen werken. Innovaties ontstaan vanuit ontmoeting.

4. Door te investeren in onze onderlinge samenwerking vergroten we de organisatorische samenhang en realiseren we een daadkrachtige uitvoering

Organisatie: afspraken over werkwijze en organisatie

Investeren in samenwerking

Naar een daadkrachtige uitvoering

AANVANGSFORMATIE GOVERNANCE

Gemeente Delft, Technische Universiteit Delft, Bedrijvenkring Schieoevers en Provincie Zuid-Holland hebben een samenwerkingsovereenkomst ondertekend om vanuit lange termijnambities te werken aan een optimaal functionerend Innovatiedistrict Delft. Als vijfde partner ondersteunt Metropoolregio Den Haag-Rotterdam deze samenwerking.

Door te investeren in deze onderlinge samenwerking vergroten we de organisatorische samenhang en realiseren we een daadkrachtige uitvoering.

- Afspraken binnen de samenwerkingsovereenkomst zijn:
- Samenwerking wordt vormgegeven door middel van bestuurlijke en directie-overleggen.
 - Partners leveren gezamenlijk capaciteit voor de uitvoering van ondersteunende taken, activiteiten en projecten.
 - Partners stellen gezamenlijk een programmadirecteur aan met verantwoordelijkheid voor aansturing van inhoudelijke projecten, marketing/branding en community management.
 - Partners onderzoeken de mogelijkheid van oprichting van een stichting voor ontwikkeling van Innovatiedistrict Delft.
 - Partners hebben de mogelijkheid om een adviesorgaan in te stellen en bestuurlijk boegbeeld aan te wijzen.

AANVANGSFORMATIE WERKORGANISATIE

Innovatiedistrict Delft vereist bepaalde uitgaven, waaronder terugkerende kosten voor de inzet van capaciteit (zoals de programmadirecteur en projectleiders), en programmakosten voor het uitvoeren van ondersteunende taken en activiteiten (zoals communicatie) en projecten.

De geraamde kosten voor het eerste opstartjaar van de samenwerking van 1 mei 2023 tot 1 mei 2024 zijn hieronder weergegeven. De begroting voor de komende jaren wordt bepaald op basis van de evaluatie van de samenwerking gebaseerd op de meerwaarde in de afgelopen periode en aansluiting bij beleidsprogramma's.

BEGROTINGSOPZET	
Programmadirecteur	100.000
Opstellen economisch profiel	50.000
Branding en marketing	25.000
Community management	20.000
Uitvoering projecten (incl. capaciteit)	90.000
Totaal jaar 1 (1 mei 23 - 1 mei 24)	285.000

Werken met een portfoliobenadering

Verder brengen van evenwichtige projecten-mix om de ambities van het Innovatiedistrict Delft te realiseren

WERKEN MET EEN PROJECTEN-PORTFOLIO

Het bevorderen en versnellen van de ontwikkeling van het Innovatiedistrict Delft vergt een langdurig uitvoeringsproces. Om dit proces adequaat aan te pakken en snel tastbare resultaten te boeken, werken we met een dynamisch portfolio van projecten. Het succesvol beheren van dit portfolio vereist focus en flexibiliteit bij het maken van operationele afwegingen om een project binnen het Innovatiedistrict Delft te omarmen.

We hechten er veel waarde aan om de projecten die we binnen het Innovatiedistrict Delft aanpakken zo duidelijk en concreet mogelijk te formuleren. Daarom pakken we projectactiviteiten op als ze voldoen aan de volgende uitgangspunten:

1. Aansluiting bij de kernambitie van Innovatiedistrict Delft afgewogen op basis van het stuurwiel met de 10 ontwerpprincipes;
2. Nieuw projecten of nieuwe actierichtingen binnen bestaande projecten met grote meerwaarde hebben voor Innovatiedistrict Delft;
3. Gedragen en ondersteund worden door de 5 partijen; en
4. Vooruitzicht bieden op een zichtbaar en/of tastbaar resultaat binnen 3 jaar (1.000 dagen) (projecten zijn wel nadrukkelijk onderdeel van een lange termijn-agenda).

FLEXIBILITEIT IN OPERATIONELE AFWEGINGEN

Om het projectportfolio effectief te managen, is het vereist dat er sprake is van adaptiviteit en een continue afweging van de belangen van de betrokken partijen. Het prioriteren van projecten gebeurt aan de hand van drie criteria:

1. Impact. Wat het teweeg brengt: de mate waarin de actie positieve bijdragen oplevert voor inwoners, gebruikers en bezoekers van het Innovatiedistrict Delft en inwoners van Delft en de regio als geheel;
2. Urgentie. Waarom er nu aan gewerkt moet worden: de mate waarin de actie nú inzet vraagt van bestuurders en uitvoerende partijen; en
3. Inspanning. Wat het van ons vergt: verwachte inzet van capaciteit in de voorbereiding, uitvoering en realisatie van de actie.

We streven ernaar een beheersbaar portfolio van geselecteerde projecten op te bouwen waarvoor we onze energie en capaciteit bundelen, met als uiteindelijke doel de 'beweging' Innovatiedistrict Delft vooruit te brengen.

Opstellen van een onderscheidend economisch profiel

Partners zien belang in uitwerken en vastleggen economisch profiel Innovatiedistrict Delft

ONDERSCHEIDEND ECONOMISCH PROFIEL

Opstellen van een onderscheidend economisch profiel voor Innovatiedistrict Delft. Op basis van de ingrediënten die al aanwezig zijn en de kansen die er liggen voor duurzame en inclusieve economische groei. Het economisch profiel is gericht op:

- Kennisintensieve instellingen en bedrijven, innovatieve maakindustrie en creatieve industrie;
- Bedrijven en instellingen die groei faciliteren en ondersteunen; en
- voorzieningen voor bewoners en bedrijven;

Het onderscheidende profiel heeft als uitgangspunten:

- Delft op de kaart zetten als stad van economische en maatschappelijke betekenis;
- Voortborduren op het profiel van TU Delft Campus en Schieoevers; en
- kansen herkennen voor het onbenutte arbeidspotentieel dat aanwezig is in de stad.

Resultaat:

- Een profiel dat richting geeft aan de ontwikkelingen in het gebied en leidend is in de keuze en strategie voor het type instellingen en bedrijven dat zich vestigt.

Uitvoering van overige activiteiten

Essentiële ondersteunende taken voor de ontwikkeling van het Innovatiedistrict Delft

PROACTIEVE BRANDING EN MARKETING

Opstellen van een merkstrategie en marketingplan voor Innovatiedistrict Delft. In de merkstrategie komen we tot een heldere en onderscheidende positionering en propositie die vertaald wordt in een merkidentiteit met logo, stijl en *tone of voice*.

Met de merkstrategie als basis wordt een marketingplan ontwikkeld voor 1-2 jaar. Het marketingplan bevat een uitgebreide analyse en strategie om vervolgens te komen tot een aanpak en kalender.

Resultaten:

- Een sterk merk en verhaal dat herkent wordt, eenheid creëert en aantrekkelijk is;
- Een plan met heldere marketing doelstellingen en aanpak voor 1-2 jaar , waarmee we Innovatiedistrict Delft op de kaart zetten 'intern' en 'extern'.

ENERGIEK COMMUNITY MANAGEMENT

Opzetten van een Innovatiedistrict Delft brede *community management* strategie waarin interactie en samenwerking tussen partijen gestimuleerd wordt. Met als doel innovatie en ondernemerschap aanjagen. Vanuit een gedeelde, verbindende ambitie van Innovatiedistrict Delft geven we activiteiten vorm over twee lagen:

1. Stimuleren van interactie tussen partijen die een sterke binding hebben op thema, interesse en vakgebied.
2. Samenbrengen van partijen die van nature weinig binding hebben met elkaar. Gefocust op nieuwe contacten met spelers vanuit verschillende achtergronden.

Uitgangspunt is om te kijken naar wat er al georganiseerd wordt en te kijken hoe deze activiteiten geïntensiveerd en verbreed kunnen worden. Daarnaast willen we een aantal Innovatiedistrict Delft brede concepten ontwikkelen.

Resultaten:

- Een innovatiedistrict-breed *community-management* plan voor 1-2 jaar
- 1-2 sterke community event-concepten
- Een breed gedeelde agenda en toegankelijk communicatieplatform.

